

Baby's aan de knoppen in de universiteit

Baby Juliette (1) kijkt aandachtig, drukt een paar keer op de knop en besluit de onderzoeksopstelling te slopen. „Gad het niet stuk?“, vraagt haar moeder bezorgd. Juliette trekt aan het bord, wil erachter kijken. Wat is daar nu te zien?, zie je haar denken. „Bij babyonderzoek gebeurt er vaker totaal iets anders dan je verwacht“ vertelt Maaike Weidema laconiek, onderzoekerster bij het project 'baby in control', van de sectie Cognitieve Psychologie aan de Leiden universiteit.

Baby's hebben het even voor het zeggen hier. Maar eigenlijk willen Weidema en haar collega Silvia Buro het onmogelijke: wetenschappelijk onderzoek doen bij zulke kleintjes. Dat vereist volledige controle over de situatie, en dat, zo weet elke ouder, is bij een baby niet te doen. „In ze zijn niet dom!“ zegt Buro. „Baby's hebben heel goed in de gaten dat er hier veel spiegelglas is, en ze willen soms liever dan spelen.“ Maar eerst moeten ze even televisie kijken. Voor het onderzoek zit de klerke op schoot bij mama of papa in 'Big Brother', een kleine ruimte vol met camera's. Die zijn zorgvuldig vastgezet, want bij een proefopstelling begon menig baby direct aan de camera's te prutsen. Voor het kind klinkt een groot televisiescherm waarop een autootje of minnie vandaan. De baby mag op een grote knop drukken om het autootje vervoerschijnt te toveren (zie ook kader).

Bij binnenkomst van Juliette en haar moeder Hanneke Mensink, krijgen Weidema en Buro dat typisch haastige gedrag van jonge ouders en kleintjes. Het is nu of nooit, met een baby kun je niet even wachten. „We moeten snel beginnen, anders zijn ze te moe“, legt Buro uit. Tijdens de intake rommelt Juliette vrolijk rond, een onderzoekend, bij meisje, dat even later met een roze vliegvliegtuig de onderzoeksopstelling onder handen neemt. „Ze snapt de afstandsbediening al“, zegt haar moeder trots. Dat is precies ook de vraagstelling van dit onderzoek. Je doet iets en er gebeurt iets, zo kan je het

Baby Juliette rommelt wat rond op een speeltijd, tijdens de intake. Moeder Hanneke Mensink en onderzoekerster Maaike Weidema (rechts) kijken toe. Foto: Hielro Klippers

samenweten. Voor volwassenen vanzelfsprekend, zonder naderek doen wij het licht aan, terwijl we tegelijkertijd een peuter balansen en een snoesruzie afvegen, maar hoe hebben we dat ook geleerd? Baby's van twee maanden oud kunnen al met een touwtje aan hun teen een mobiele laten bewegen, zo bleek uit onderzoek.

Zo klein en dus al zo doelgericht handelen; als je crosser nadakt, is het een klein wonder. Maar worden ze geboren met dit besef, of leren ze dat langzaam door uit te proberen? Zie je dat je ouders kunnen schuiven en grip je daarom die pen om de muur onder te kladden? Of krijg je die pen toevallig in je pakkie en 'hi, daar kun

men allemaal leuke strepen op de muur? En vooral: waar je de dag erna nog wat je nodig hebt om een tweede Picasso te maken op de inmiddels schoongemaakte muur? Juliette grijpt naar de standaard, die met tape op de grond is geplakt. Ze probeert het ding op te tillen. Weidema heeft weer iets gebouwd: de standaard beneer vastzetten. Ze vertelt later hoe ze door veel misproben erachter kwam hoe je baby's het beste onderzoekt. „Eerst had ik die aparte ruimte niet, dan keken ze alle kanten uit, behalve naar het scherm, daarom zijn er doeken opgehangen.“ Buro, bevestigend: „Je kunt ze geen oopkleppen opzetten.“

Vervolgens maakte Weidema een houder rond een hypergevoelige 'aanknop'. Eerst legde ze die horizontaal voor de baby neer. Dat ging fout, want de kinderen liepen per ongeluk hun handjes erop, huppen en dan bleven de metertjes uitstaan. Dus nu maar het bord met de knop verticaal. Ook merkte ze dat baby's veel sneller leerden dan ze dacht. „In het begin herhaalde ik twintig keer een plaatje, nu doe ik dat maar tien keer, dan wemmen ze het echt wel.“

Maar het blijft onvoorspelbaar wat die kleintjes doen tijdens het onderzoek. „Het is zo leuk, ik sta verrast van de verschillen tussen kinderen“, vertelt Weidema. „De één loopt al met een jaar, de ander observeert alles, de karakters zijn zo verschillend.“ En het maakt niet uit wat een baby gemeent. „Moeders willen zo graag dat hun kind iets doet, maar ook als ze alleen maar kijken, levert dat voor ons al iets op.“ Juliette lijkt eindelijk wat moet te worden. Ze moet nog een

Aanmelden

Elke baby van 0 tot 18 maanden kan meedoen aan dit onderzoek.
Tel: 071 - 527 3300
E-mail: babylab@rwcw.leiden.nl
Adress: BabyLab Leiden, Sectie Cognitieve Psychologie, Faculteit der Sociale Wetenschappen Postbus 9515, 2300 KB Leiden Website: www.babylab.leiden.nl

kijkonderzoek doen (zie kader). Ze houdt niet van televisie kijken en draait weg. Duim in de mond, ze wijgt in haar op. Na afloop informeert moeder Hanneke hoe ze het gedaan heeft. „Iedere moeder wil toch graag dat haar kind het beste is“, zegt ze lachend. Maar helaas, die is geen IQ-test voor baby's. Buro: „Vrijwel alle kinderen op deze leeftijd kunnen dit, uitsonderingen daargelaten.“ Er worden geen individuele verschillen gemeten. Het gaat erom erachter te komen hoe ze dit leren. En daarvoor moet je een heel grote groep kinderen onderzoeken. Na het onderzoek is er nog een verrassing voor Juliette. „Je diploma“, roept Weidema enthousiast. Ze reikt het 'baby in control' diploma overhandigt uit. Juliette moeder is er nog het blifst mee: „Je eerste diploma, dat gaat in je plakboek.“ Juliette groent, het is tijd om naar huis te gaan. Zelf de energie hebben een middaglangje hand nodig. Om daarna thuis weer de boel op stellen te zetten.

Marina van den Berg

Juliette doet op school bij moeder mee aan het onderzoek in onderzoeksruimte 'Big Brother'.

Wat is dit voor onderzoek?

Volwassenen hoeven niet meer na te denken hoe en waarom je het licht aan doet, of dat je moet rennen om de auto te stoppen. Hoe hebben we dat ooit geleerd? Baby's hebben al vroeg heel doelgericht te handelen. „Als ik rammel, komt er geluid. Dus als ik geluid wil, moet ik rammelen.“ De vraag is hoe ze dat leren. Beeldvormen ze dat, of

leren ze door verspillen. En hoe doelgericht zijn ze eigenlijk, want vaak lijken baby's maar wat te bewegen. Uit onderzoek blijkt dat baby's al zeer vroeg bewijs zien doen om iets te bereiken. En ze blijken zelfs handelingen van volwassenen te kunnen interpreteren als doelbewust. Ze kijken naar op als ze volwassenen in een iets anders zien doen dan

ze verwachten. Dus er gaat veel meer om in een baby dan je zou denken. In het 'baby in control' onderzoek hanteren de onderzoekers drie onderzoeksmethoden. **Kijkonderzoek.** Baby's kijken langer naar iets dat ze verrast, of waar ze over moeten nadenken. Dit is te meten door te eerst een tijd naar hetzelfde

filmpje te laten kijken. Bijvoorbeeld iemand die telkens een koflieje pakt. Daarna verandert er iets in de situatie, het koflieje wordt zo wit als met een heet. De baby reageert duidelijk verrast als zij de lid, maar de beer wordt gepakt. Ze had iets anders verwacht. **Imitatieonderzoek.** Een een baby leren door iets na te doen!

Hierbij wordt een speeltje drie keer geschud en daarna neergezet. De ene keer hoort het kind een geluidje, de andere keer niets. Doet de baby dit precies na, of gaat het maar wat schudden met speeltje? Het blijkt dat baby's veel leren om doelbewust het spelletje na te maken om het geluidje weer te horen. **Computeronderzoek.** De ba-

by krijgt eerst een aantal keren een autootje en een muur op een scherm te zien. Daarna mag het tegelijkertijd op een knop drukken. Het onderzoek is zo opgezet dat ouders de kans te voorspellen kan als de baby op de knop drukt. De vraag is of de baby daarna beweert op de knop te drukken om het autootje te zien.